Verhalenverteller, kinderboekenschrijver en dichter

OLGA ORMAN

Olga Orman (62) is geboren op Aruba en kwam met haar veertiende naar Nederland. Zij wilde onderwijzeres worden en volgde eerst de MULO in Reuver, Zuid Limburg en daarna de kweekschool in Etten-Leur, Noord-Brabant. Naast haar werk voor de klas heeft Olga ook kinderboeken geschreven en kreeg ze naamsbekendheid als verteller van verhalen voor kinderen en volwassenen. Bekend is zij geworden met het verteltheater de Kamishibai – een koffer vol dromen. 'Het is een verteltheater waarbij de kinderen het verhaal niet alleen te horen krijgen, maar ook de plaatjes kunnen zien. Het eerste prentenboek die zij samen met de schrijver Jos van Hest uitbracht was: 'De verre reis van heel dichtbij' en in het Papiamento 'E biaha largo pa djeipei'.

De Arubaanse gemeenschap in Nederland woont verspreid over het hele land. Daarnaast bekleden zij ook uiteenlopende functies en leveren zij een wezenlijke bijdrage aan de Nederlandse samenleving. Tijd om leden van de Arubaanse gemeenschap in de spotlight te zetten. Noticiero zoekt voor u deze Arubanen op en laat u aan de hand van een interview kennis maken met één van deze Arubanen. Een portret van een landgenoot in Nederland.

Olga was twaalf toen haar moeder overleed. Zij kwam daarna, samen met familieleden, naar Nederland. De Nederlandse man van een nicht van haar moeder ging met pensioen van de LAGO raffinaderij en de familie kwam in Nederland wonen. Met de boot 'Vera Cruz' heeft Olga samen met die familieleden de overtocht gemaakt naar Nederland.

'Ik wilde onderwijzeres worden. In die tijd kwam de eerste groep Arubaanse onderwijzers en onderwijzeressen terug uit Nederland waaronder een achternicht van mijn vader en dit werkte voor mij als een extra stimulans.'

Eenmaal in Nederland werd Olga eerst door de familie naar de kostschool 'St. Joseph Pensionaat' in Reuver gebracht. Daar was de MULO 'Het Heilig Hart College' aan verbonden. Pas na drie maanden kregen de kinderen verlof om naar hun familie te gaan. Olga ging dan naar haar familie in Amsterdam. Later, toen zij soms in het weekeind en met feestdagen met verlof mocht, logeerde zij bij haar vriendin Hannie Franssen in Neer (Limburg). *Olga:* 'Ik ging samen met een ander Arubaans meisje naar Hannie. Ze zijn voor mij een soort 'pleegfamilie' geworden; ik werd opgevangen als een familielid. Het was een mooie tijd, alleen was het in die tijd wel wennen aan sommige dingen: één keer per week mocht je onder de douche of in bad. De andere dagen moest je je wassen of schoonmaken bij een wastafel'.

Na twee jaar Reuver begon Olga aan de kweekschool 't Withof in Etten Leur. Hier was zij ook intern op het internaat. 'De sfeer hier was anders; de nonnen waren minder streng dan de zusters Dominicanessen. Op 't Withof ben ik begonnen met gedichten schrijven en toneel spelen.

'Het verteltheater bracht een nieuwe dimensie aan het verhalen vertellen'

Er werd veel aandacht besteed aan cultuur. Zo had de school een eigen orkest en heb ik vier jaar gitaarles gehad en meegedaan in het orkest. Blokfluiten zat vanzelf in het lespakket.

Eigenlijk wilde ik na de MULO geen onderwijzeres meer worden, maar kinderarts. Alleen die studie duurde zo'n negen jaar en ik moest nog eerst overstappen naar een HBS en aangezien mijn vader mijn studie uit eigen zak betaalde, was ik genoodzaakt om voor een kortere studie te kiezen. Mijn vader was ondertussen hertrouwd en ik kreeg twee zusjes.

Na al die jaren heb ik nog steeds contact met mensen van 't Withof, bijvoorbeeld met de oude directrice, die nu over de negentig is. Ik heb goede herinneringen aan die schooltijd.'

Haar huwelijk met een Curaçaose man na haar studie zorgde ervoor dat Olga les ging geven op de Prinses Ireneschool op Curaçao. Na vijf jaar werken in de West besloot het gezin om toch terug te keren naar Nederland. Inmiddels had Olga twee kinderen. 'Ik kwam met de kinderen als eerste naar Nederland. Hier werd ik opgevangen door de zusters van 't Withof en kon ik meteen beginnen met lesgeven op een school in Etten-Leur. Toen mijn man naar Nederland kwam, zijn we verhuisd naar Amsterdam. Wij waren één van de eerste families die in de Bijlmer gingen wonen.'

Het huwelijk van Olga hield geen stand in Nederland en na de scheiding ging zij met haar kinderen in Amsterdam Oud-west wonen. Ondanks haar nieuwe woonplek kijkt ze met genoegen terug naar de periode die ze in de Bijlmer heeft gewoond. *Olga:* 'Het grote voordeel van de Bijlmer was dat de woningen ruim waren en er was veel groen. De kinderen konden buiten spelen. Toen ik mijn kinderen op de kleuterschool ging inschrijven, kon ik meteen op 'Onze Wereld', één van de eerste basisscholen in de Bijlmer beginnen. In die periode begon ik met het vertellen van verhalen. Het begon met een project op school. Ik koos voor de verhalen van de spin Compa Nanzi. Tot mijn verbazing merkte ik dat de Surinaamse kinderen die verhalen ook kenden.

In die tijd kwam de nota Pais van de toenmalige minister van Onderwijs uit, waarin werd geijverd voor meer aandacht voor migrantenkinderen en hun ouders. Vanaf 1980 ging ik in dienst van het Protestants Christelijk Onderwijs en werd ik gedetacheerd bij het project PIORSA (Projectgroep Intercultureel Onderwijs Rayon Schoolraad Amsterdam), een project voor ongeveer tachtig scholen. Ik kreeg onder andere de taak samen met collega's het aanvankelijk leesprogramma Veilig Leren Lezen door te nemen en aan te vullen met verhalen die aansloten op de achtergrond van migrantenkinderen. Het leesprogramma moest

doorlezen op pagina 4)

intercultureel worden, zodat ook de migrantenkinderen zich kunnen herkennen in de teksten en de beelden. We moesten ook specifieke taaloefeningen toevoegen om de moeilijkheden, die de kinderen ondervonden bij het leren van het Nederlands, te verhelpen. In de loop van de jaren zie je dat er een verandering is gekomen in de methode Veilig Leren Lezen zelf. De methode is inmiddels uitgebreid met meer oefenstof, meer didactische leermiddelen en toetsen; alle kinderen kunnen zich in de plaatjes en tekeningen herkennen. In dit kader heb ik een studiereis gemaakt naar Londen om bij het Afro Caribbean Education Resource Center te kijken hoe zij in Engeland te werk gingen en wat voor materiaal zij gebruikten. Ook heb ik in deze periode gewerkt aan de ouderbetrokkenheid en lesmaterialen daarvoor ontwikkeld'

Ondertussen bleef Olga gepassioneerd met het verhalen vertellen. Samen met Rika Echteld stelde zij een handleiding samen: 'Kom op vertel eens' met daarin vijf Surinaamse verhalen en vijf Antilliaanse of Arubaanse verhalen en lessuggesties voor leerkrachten.

Door het vertellen kwam Olga in contact met andere verhalenvertellers. 'Tien jaar lang heb ik meegedaan met het Vertel Festival in Amsterdam. Naast het verhalen vertellen gaf ik ook workshops. Tijdens dat festival kwam ik in gesprek met Remko van Loon, docent Nederlands, die op de hoogte was van mijn activiteiten voor de klas en vroeg of ik éénzelfde project voor het voortgezet onderwijs zou willen ontwikkelen. Het resulteerde in een cursus van drie maanden (één keer per week) voor scholieren van de brugklas van het HAVO en het VWO. De cursus kreeg de naam 'Vertellen op het Bredero', genoemd naar het Bredero Lyceum. Na tien jaar werd het project genomineerd voor de Taalunie-Onderwijsprijs in 2002.

Het succes van de cursus bracht met zich mee dat Remko en ik gevraagd werden om voor het VMBO een aparte cursus te ontwikkelen. Dit werd opgenomen in het project Bazar, dat gericht is op de leesbevordering voor scholieren aan het VMBO. De handleiding heet: 'Het Woordenhuis'. Inmiddels is de cursus ook opgenomen door Teleac Schooltelevisie en werd wederom dit jaar genomineerd voor de Taalunie-Onderwijsprijs. Helaas is beide keren een ander project er met de prijs vandoor gegaan, maar het was een eer om bij de laatste vier genomineerden te zitten.'

Een nieuwe dimensie in het verhalen vertellen werd de Kamishibai. Met de 'Kamishibai', zoals het Japanse verteltheater heet, vertel je niet alleen het verhaal, maar laat je ook de plaatjes bij het verhaal zien. Bij een lezing van de antropologe Ann Pellowski maakte Olga kennis met de kamishibai en kwam op het idee om dit leermiddel in haar project op te nemen. Het werd een succes. In bibliotheken, op basisscholen tot het voortgezet onderwijs wordt de kamishibai inmiddels gebruikt. Haar prentenboeken en ook van andere schrijvers zijn inmiddels uitgegeven met extra A3-formaat platen zonder tekst om met de kamishibai te vertellen.

Momenteel geniet Olga van haar vervroegd pensioen. 'Ik word binnenkort oma en wil wat meer tijd met mijn kleinkind doorbrengen. Ik kijk met tevredenheid terug naar de prentenboeken die ik heb geschreven, zoals 'Hoe Anansi de ogen van de Koning opende' (1996) en 'Hoe Anansi het Tumbafestival won' (1998).

Ik blijf schrijven. Alleen ligt nu bij mij het accent op het schrijven van gedichten. Wie weet, misschien verras ik iedereen straks met mijn eigen gedichtenbundel,' zegt Olga met een lach.